

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER

OTR1022L Magyarország története (1914-1989) 2.

Szeminárium, 2024-2025/2. félév

A tantárgy teljesítésével a hallgató alapvető ismeretekkel rendelkezik a magyar nemzet, Magyarország és az európai civilizáció és Földünk legfontosabb régióinak múltjáról és jelenéről; képes a múlt és jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális folyamatairól, jelenségeiről többszempontú, tárgyilagos érveléssel alátámasztott véleményt alkotni, ezekkel kapcsolatos problémákat megfogalmazni. Megerősödik benne a nemzeti identitás és hazaszeretet érzése; büszke népe múltjára, ápolja hagyományait, és méltón emlékezik meg hazája nagyjairól. Megismeri a kurzus témájának a NAT, a kerettantervek és az érettségi követelményekhez való illeszkedését.

Tematika:

Előkészület: A feladatok, a szemináriumi referátumok témáinak és az időrend megbeszélése. A kurzus témájának illeszkedése a NAT, a kerettantervek és az érettségi követelmények rendszeréhez

1. Az átmenet évei, a pártállam kereteinek kiépülése 1945-1949 között
2. Külpolitika 1945-49 között
3. A Rákosi-diktatúra jellemvonásai: a terror arcúata, gazdaság- és kultúrpolitika
4. Hétköznapok, életmód az ötvenes években
5. Nagy Imre miniszterelnökségei: reformkísérlet és forradalom, 1953-56
6. A Kádár-rendszer létrejöttének körülményei. Megtorlás és konszolidáció
7. Gazdaság és társadalom az 1960-1970-es években. A „legvidámabb barakk” mindennapjai, az életmód jellegzetes vonásai
8. A Kádár-kori magyar külpolitika lehetőségei és változásai
9. A szocializmus válsága és összeomlása az 1980-as években; a rendszerváltáshoz vezető út állomásai

A foglalkozásokon történő részvétel tekintetében a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSz) rendelkezései az irányadók.

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése:

1. Zárthelyi dolgozat megírása a félév végén.
2. Referátum tartása az órai foglalkozáson. A referátum része annak a bemutatása, hogy a NAT-ban, a kerettantervekben és az érettségi követelmények között melyek azok a fogalmak, adatok (lexikák) és esetleges fejlesztési feladatok, amelyek a választott témához kapcsolódnak.

A félévközi ellenőrzések követelményei:

1. A zárthelyi dolgozat érvényességének feltétele az 50%-ot jelentő ponthatár átlépése. (50.51 %) Az elégtelenre értékelt dolgozat pótlására a vizsgaidőszak folyamán kerül sor.
2. A referátumnak eleget kell tennie egy tudományos igénnyel elkészített előadás alapkövetelményeinek (önálló anyaggyűjtés, kutatómunka, megfelelő hivatkozási apparátus megléte, a felhasznált szakirodalom feltüntetése)

Irodalom

Balogh Sándor: Magyarország külpolitikája 1945-1950. Bp., 1988.

Uő.: Szabad és demokratikus választás Magyarországon - 1945. In: Földes György - Hubai László (szerk.): Parlamenti képviseléválasztások 1920-1990. Bp., 1994. 215-244.

Berend T. Iván: A világtörténelem legsúlyosabb inflációja. In.: Balogh Sándor (szerk.): A felszabadulás utáni történelmünkről, I. kötet. Bp., 1987. 219-226.

Bihari Mihály (szerk.): A többpártrendszer kialakulása Magyarországon 1985-1991, Bp., 1992.

Dessewffy Tibor - Szántó András: Kitoró éberséggel. A budapesti kitelepítések hiteles története. Bp., 1989.

Feitl István: Az Ideiglenes Nemzetgyűlés létrejötte és jogalkotása. In: Hubai László - Tombor László (szerk.): A magyar parlament 1944-49. Bp., 1991. 7-43.

Uő.: A kettős fordulat éve: 1949. In: Feitl István - Izsák Lajos - Székely Gábor (szerk.): Fordulat a világban és Magyarországon. Bp., 2000. 368-380.

Felix, Christopher: A titkos háború. Bp., 1993.

Föglein Gizella: Államforma és államfői jogkör Magyarországon, 1944-1949. Bp., 2001.

Földesi Margit: A Szövetséges Ellenőrző Bizottság Magyarországon 1945-1947. Bp., 1995. 84-98.

Fülöp Mihály - Sipos Péter: Magyarország külpolitikája a XX. században. Bp., 1998.

Gergely Jenő: A Mindszenty-per. Bp., 2001.

Gosztonyi Péter: Háború van, háború. Bp., 1991.

Gunst Péter: Magyarország gazdaságtörténete (1914-1989). Bp., 1996.

Gyarmati György: A diktatúra intézményrendszerének kiépítése Magyarországon 1948-1950. Jelenkor, 1991/2. 138-147.

Uő.: A politika rendőrsége a Rákosi-korszakban, 1945-1956. In: Valuch Tibor: Magyar társadalomtörténeti olvasókönyv 1944-től napjainkig, Bp., 2004. 652-664.

Gyarmati György - Botos János - Zinner Tibor- Korom Mihály: Magyar hétköznapiak Rákosi Mátyás két emigrációja között 1945-1956. Bp., 1988.

Hajdu Tibor: A Rajk-per háttere és fázisai. Társadalmi Szemle, 1992/11. 17-36.

Horváth Miklós (szerk.): „Tizenhárom nap, amely...”: tanulmányok az 1956-os forradalom és szabadságharc történetéből. Bp., 2003.

Horváth Sándor (szerk.): Mindennapok Rákosi és Kádár korában. Új utak a szocialista korszak kutatásában. Bp., 2008.

Uő.: Csudapest és a frizsiderszocializmus: a fogyasztás jelentései, turizmus és fogyasztáskritika az 1960-as években. Múltunk, 53. (2008)/3. 60-83.

Huszár Tibor: Kádár János politikai életrajza, I. kötet, 1912-1956. Bp., 2001.
Izsák Lajos: Polgári pártok és programjaik Magyarországon 1944-1956. Pécs, 1994.
Izsák Lajos - Kun Miklós (szerk.): Moszkvának jelentjük... Bp., 1994.
Kávási Klára: Kuláklista. Bp., 1991.
Kiszely Gábor: ÁVH. Egy terrorszervezet története. Bp., 2000.
Paizs Gábor: Rajk-per. Bp., 1989.
Palasik Mária: A jogállamiság megteremtésének kísérlete és kudarca Magyarországon 1944-1949. Bp., 2000.
Uő.: A kisgazdapárt felbomlására irányuló kommunista taktika lépései. In: Standeisky Éva - Kozák Gyula - Pataki Gábor - Rainer M. János (szerk.): A fordulat évei 1947-1949. Bp., 1998. 113-135.
Pető Iván: A gazdaság átpolitizálása. In: Standeisky Éva - Kozák Gyula - Pataki Gábor - Rainer M. János (szerk.): A fordulat évei 1947-1949. Bp., 1998. 95-112.
Pütkösti Árpád: Rákosi a csúcson 1948-1953. Bp., 1996.
Rainer M. János: Nagy Imre. Bp., 2002.
Uő.: Magyarország a szovjet érdekszférában. In: Gyurgyák János (szerk.): Mi a politika? Bp., 2004. 364-368.
Ripp Zoltán: 1956. Forradalom és szabadságharc Magyarországon. Bp., 2002.
Soltész István: Rajk-dossier. Bp., 1989.
Szabó Miklós: Hétköznapi sztálinizmus Magyarországon. Századvég, 1988/6-7. 160-167.
Szerencsés Károly: Predesztinált választások 1947. In.: Hubai László - Tombor László (szerk.): A magyar parlament 1944-1949. Bp., 1991. 105-142.
Uő.: A kék cédulás hadművelet: választások Magyarországon, 1947. Bp., 1992.
Tőkés Rudolf: A kialakított forradalom. Gazdasági reform, társadalmi átalakulás és politikai hatalomutódlás 1957-1990. Bp., 1998.
Tóth Eszter Zsófia: Kádár leányai. Nők a szocialista időszakban. Bp., 2010.
Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Bp., 2005.
Uő.: Hétköznapi élet Kádár János korában. Bp., 2006.
Vida István: Nagy Ferenc „meghallgatása” az amerikai külügyminisztériumban 1947 júniusában. Századok, 1990/5-6. 787-847.
Uő.: A második köztársaság kikiáltása 1946. História, 1990/5-6. 41-43.

Letölthető dokumentumok

Nemzeti Alaptanterv:

<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/3288b6548a740b9c8daf918a399a0bed1985db0f/megtekintes> (A Magyar Közlöny 2020. január 31-I (17.) száma; 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet)

Történelem kerettantervek: https://www.oktatas.hu/koznevelo/kerettantervek/2020_nat

Hatályos érettségi és vizsgakövetelmények:

https://www.oktatas.hu/koznevelo/erettsegi/altalanos_tajekoztatasi/vizsgakovetelmenyek2017

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegy a zárthelyi dolgozat és a referátum súlyozott átlagából képződik.

Nyíregyháza, 2025. február 6.

Dr. Szoboszlai György
főiskolai docens